

Yrkeskunnande för trafikillstånd

Eget företag med goda kunskaper som grund

När du startar ett företag med inriktning mot person- eller godstransporter får du bl.a. ansvar för fordon, dina anställdas arbetsförhållanden, företagets juridiska agerande och den affärsmässiga ledningen. Staten ställer krav på att du har kunskap i juridik och ekonomi och att du vet vilka tekniska normer som gäller samt att du vet hur arbetet ska organiseras och utföras så att trafiksäkerheten främjas.

För att bedriva yrkesmässig trafik krävs det att du har ett trafiktillstånd. Dessa krav regleras i yrkestrafiklagen (SFS 1998:490) och i yrkestrafikförordningen (SFS 1998:779).

När man ansöker om trafiktillstånd för yrkesmässig trafik, prövar länsstyrelsen om du uppfyller de krav som ställs vad gäller:

- Yrkeskunnande
- Ekonomiska förhållanden
- Gott anseende

Denna broschyr redogör för de krav som ställs på yrkeskunnande. Kontakta länsstyrelsen i det län där du bor för att få information om de andra två prövningarna som görs i samband med ansökan om trafiktillstånd.

YRKESKUNNANDE

Kravet på yrkeskunnande ska vara uppfyllt av dig som ska bedriva enskild näringsverksamhet eller vara trafikansvarig i t.ex. ett handelsbolag eller aktiebolag.

För att du ska få bedriva yrkesmässig trafik med inriktning mot person- eller godstransporter krävs att du har vissa kunskaper inom ditt branschområde.

De krav som ställs på dig regleras av EU-direktiv, yrkestrafiklagen, yrkestrafikförordningen och föreskrifter från Vägverket.

Med anledning av EU:s förändrade krav inom yrkestrafikområdet införde Sverige fr.o.m. den 1 januari 2002 nya bestämmelser vad avser yrkeskunnandet både när det gäller kunskapsinnehåll och examination.

Bakgrunden till de förändrade kraven från EU är att man bl.a. vill fullfölja harmoniseringsprocessen mellan medlemsländerna i de frågor som rör rätten att bedriva yrkesmässig trafik samt ett ömsesidigt erkännande av utbildnings-, examens- och andra utbildningsbevis.

UNDANTAG FRÅN PROV

Länsstyrelsen kan medge undantag från att göra delar av eller hela provet. Om man t.ex. har utbildning som motsvarar vissa ämnen som ingår i provet, kan undantag medges från att avlägga prov i det ämnet. Kan du styrka minst fem års praktisk erfarenhet som trafikansvarig eller på företagsledningsnivå i ett transportföretag, kan undantag från hela provet medges. Enligt de bestämmelser som trädde i kraft 1 januari 2002, innebär ett undantag från hela provet att du måste avlägga ett s.k. kontrollprov. Kontrollprovet är ett av de fyra delproven (Delprov 4, fallstudieprovet, se sid. 5).

Kunskapskrav

För att yrkeskunnandet ska anses uppfyllt ska du vara godkänd i ett skriftligt prov som anordnas av Vägverket. Kunskapskraven samt provet är branschbaserade, dvs. särskilda krav ställs för de olika transportlagen gods-transporter, persontransporter med buss och persontransporter med taxi. De kunskapskrav som ställs på dig finns reglerat i ett direktiv från EU (Rådets direktiv 96/26/EG med ändring 98/76/EG om rätt att yrkesmässigt bedriva person- och godstransporter på väg). De nationella kraven finns angivna i Vägverkets föreskrifter (VVFS 2001:51) om yrkeskunnande för yrkesmässig trafik samt i Vägverkets föreskrifter (VVFS 2006:94) om prov i yrkeskunnande för yrkesmässig trafik. Föreskrifterna finner du på Vägverkets webbplats (se sid 7).

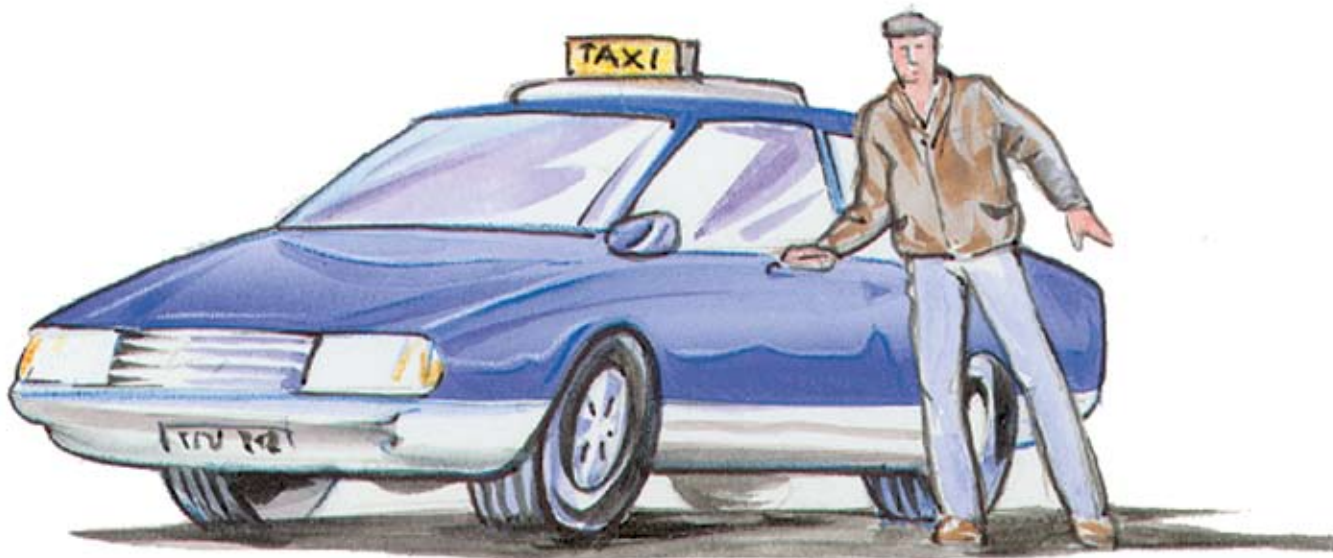
Kunskapskraven omfattar fyra huvudområden:

1. Juridik
2. Företagsledning och ekonomisk ledning av ett företag
3. Tekniska normer och driftsförhållanden
4. Trafksäkerhet

KUNSKAPSNIVÅER

Det ställs olika krav på kunskap inom ämnesområdena i föreskrifterna (VVFS 2001: 51). De kunskapsnivåer som beskrivs är:

- **kunna tillämpa:** den sökande ska kunna använda sig av kunskapen både teoretiskt och praktiskt.
- **kunna analysera:** den sökande ska kunna undersöka, jämföra och bedöma ett resultat.
- **kunna värdera:** den sökande ska med hjälp av egna slutsatser kunna värdera ett resultat.
- **kunna genomföra:** den sökande ska kunna utföra en arbetsuppgift från början till slut.
- **kunna upprätta:** den sökande ska kunna ställa upp ett dokument eller formulera ett innehåll.
- **kunna redogöra:** den sökande ska kunna beskriva och reflektera över ett innehåll.
- **känna till:** den sökande ska i stora drag ha kännedom om ämnesområdet.

Nedan följer en kort beskrivning med exempel på vad varje huvudområde innehåller.

1. JURIDIK

Juridikavsnittet är indelat i fem underkategorier: civilrätt, handelsrätt, arbetsrätt, yrkestrafikförfattningar samt arbetsmiljö- och miljölagstiftning.

Gemensamt för gods- och persontransporter är att den sökande t.ex. ska:

- kunna redogöra för olika sätt att ingå avtal och avtalens giltighet och bindande verkan för ett transportföretag.
- känna till innebörden av ett kompanjonavtal och en kompanjonförsäkring.
- känna till arbetsgivarens skyldigheter beträffande sjuklön och bestämmelserna om rehabilitering.
- kunna redogöra för de rättigheter och skyldigheter som följer av yrkestrafiklagen och yrkestrafikförordningen.
- kunna redogöra för bestämmelserna i arbetsmiljölagen med särskild betoning på arbetsgivarens ansvar.

2. FÖRETAGSLEDNING OCH EKONOMISK LEDNING AV ETT FÖRETAG

Gemensamt för gods- och persontransporter är att den sökande t.ex. ska:

- kunna redogöra för reglerna som följer av bokföringslagen.
- känna till vad en balans- och resultaträkning är, hur de ställs upp och ska tolkas.
- kunna genomföra ekonomiska beräkningar utifrån företagets intäkter och kostnader.
- känna till olika finansieringsformer och de kostnader och förpliktelser som är förbundna med dessa.

- känna till vilka sak- och person försäkringar som kan förekomma inom ett transportföretag och de rättigheter och skyldigheter som är förbundna med dessa.

3. TEKNISKA NORMER OCH DRIFTSFÖRHÅLLANDEN

Gemensamt för gods- och persontransporter är att den sökande t.ex. ska:

- kunna tillämpa lagen och förordningen om transport av farligt gods.
- kunna redogöra för vägtransporternas miljöpåverkan och hur fordon ska framföras så att bränsleförbrukningen, luftföroreningar och buller kan minskas.
- kunna redogöra för reglerna som gäller vid registreringsbesiktning och kontrollbesiktning av fordon.
- kunna redogöra för reglerna beträffande däckets högsta tillåtna slitage, montage, användning av vinterdäck och slirskydd.

4. TRAFIKSÄKERHET

Gemensamt för gods- och persontransporter är att den sökande t.ex. ska:

- kunna redogöra för innehållet i Arbetarskyddsstyrelsens föreskrift om första hjälpen och krisstöd.
- känna till Nollvisionens betydelse för det egna trafiksäkerhetsarbetet.
- känna till sambandet mellan hastighet, bältesanvändning och risken för personskada.
- känna till alkohols, drogers och läkemedels påverkan på körförmågan och risken för olyckor.
- känna till trötthetens inverkan på trafiksäkerheten.

Utbildning och prov

UTBILDNING

Kurser anordnas av vissa branschorganisationer. Det finns även privata utbildare som anordnar kurser.

ANMÄLAN TILL PROV

Du bokar tid för prov på telefon 0771-119 119 (se broschyrens baksida). Kostnaden per delprov är för närvarande 350 kronor. Avgiften ska vara betald innan provet får genomföras.

HJÄLPMEDEL

Du får inte ha med dig några egna hjälpmedel. Nödvändiga hjälpmedel tillhandahålls vid Företagshögskolans kontor där du avlägger provet.

RESULTATBESKED

Du får ditt resultatbesked direkt efter avslutat prov och ett examensbevis kommer att skickas hem till dig när du är godkänd på samtliga delprov som ingår i provet.

PROVET

Provet i yrkeskunskande är datoriserat och består av fyra delprov (se bild till höger). För att bli godkänd måste samtliga delprov

vara godkända inom tre år från det först godkända delprovet samt inom samma transportslag. I delproven ingår förutom poänggivande frågor, även några testfrågor. Dessa kan komma att ingå i senare versioner av provet. Fallstudieprovet innehåller ett testfall med tillhörande frågor. Resultatet på testfrågorna räknas inte in i provresultatet.

För varje fråga får du 2-6 svarsalternativ att välja mellan där ett av alternativen är rätt. För att bli godkänd måste du ha ett visst antal rätt på varje delprov.

Fallstudieprovet är ett praktiskt tillämpningsprov som innehåller fallbeskrivningar med frågor från delproven 1-3. Fallbeskrivningarna med tillhörande frågor presenteras i provsituationen på datorskärmen. För att lösa uppgifterna till fallstudieprovet kommer du att ha tillgång till ett särtrycksmaterial som är samlat i en pärm.

Den totala provtiden för samtliga fyra delprov är 4 timmar och 15 minuter. Du avgör själv vid bokningstillfället om du vill dela upp provet i valfri ordning eller om du vill göra samtliga delprov vid ett och samma tillfälle.

Kontrollen vid provtillfället är noggrann. Kom ihåg att du måste ha med dig giltig legitimation så att din identitet kan styrkas. Om du inte kan genomföra provet på den bokade tiden måste du senast 24 timmar innan provet meddela tidsbokningen detta. I annat fall ses ditt prov som förverkat och du måste betala in en ny provavgift.

Delprov	Innehåll	Antal frågor	Godkänd	Provtid
Delprov 1	Juridik	23	12	45 min
Delprov 2	Företagsledning och ekonomisk ledning av ett företag	23	12	45 min
Delprov 3	Tekniska normer, driftsförhållanden och trafiksäkerhet	23	12	45 min
Delprov 4	Fallstudier - ett tillämpningsprov	20	9	120 min
	Totalt	89		255 min

EXEMPEL PÅ FRÅGOR

Här visas några exempel på hur frågorna i yrkeskunnandeprovet kan se ut. Just de här frågorna kommer du inte att få när du gör provet, men de kan ge dig en bild av vilket språk som används och hur frågorna och svarsalternativen är uppbyggda.

Frågorna i provet byts ut med jämna mellanrum.

Vad anses som saklig grund för uppsägning enligt lagen om anställningsskydd (LAS)?	
A	Lönetvist
B	Långvarig sjukdom
C	Personliga skäl och arbetsbrist
D	Frånvaro på grund av graviditet

(Delprov 1)

Vem är ytterst ansvarig för att bokföringen sköts korrekt i en enskild firma?	
A	Den anställda, som sköter grundbokföringen
B	Bokföringsbyrån, som sköter den löpande redovisningen
C	Revisorn, som granskar den slutliga årsredovisningen
D	Näringsidkaren, som bedriver verksamheten

(Delprov 2)

Vem är ansvarig för att färdskrivaren fungerar?	
A	Både föraren och tillståndshavaren
B	Endast tillståndshavaren
C	Endast föraren
D	Endast ägaren

(Delprov 3)

Hur mycket ska företaget, enligt balans och resultaträkningen nedan, betala in i sociala avgifter i januari år 3?	
A	5.584 kr
B	14.416 kr
C	25.584 kr
D	28.350 kr

(Delprov 4)

Svar : 1: C, 2: D, 3: A, 4: A

BALANS- OCH RESULTATRÄKNING FÖR EN ENSKILD NÄRINGSVERKSAMHET

Konto	Benämning	Ingående balans år 2		Förändr. t.o.m december		Utgående balans år 2	
		Debet	Kredit	Debet	Kredit	Debet	Kredit
	Tillgångar						
1240	Fordon	2 530 000				2 530 000	
1249	Planenliga avskrivningar fordon		1 518 000		506 000		2 024 000
1510	Kundfordringar	441 000		2 325 676	2 190 000	576 676	
1730	Förutbetalda försäkringspremier	30 000		5 000		35 000	
1930	Checkkonto	227 000		2 538 978	2 461 049	304 929	
	Eget kapital och skulder						
2010	Eget kapital		100 000				100 000
2013	Egna uttag			150 000		150 000	
2019	Redovisat resultat				64 021		64 021
2153	Akkumulerade överavskrivningar		25 000				25 000
2381	Långfristig del av lån		1 325 000	100 000	0		1 225 000
2417	Kortfristig del av lån		100 000	100 000	100 000		100 000
2440	Leverantörsskulder		70 000	1 062 661	1 022 661		30 000
2650	Avräkning mervärdesskatt		50 000	803 000	770 000		17 000
2710	Personalskatt (källskatt)		20 000	158 400	144 400		6 000
2941	Skuld för sociala avgifter		20 000	129 330	114 914		5 584
	Summa	3 228 000	3 228 000			3 596 605	3 596 605
	Intäkter						
3010	Transportintäkter			46 000	2 588 000		2 542 000
	Kostnader						
4xxx	Driftskostnader fordon			910 750		910 750	
6xxx	Övriga kostnader			254 129		254 129	
7010	Löner till kollektivt anställda			567 000		567 000	
7510	Sociala avgifter			188 950	28 350	160 600	
7830	Avskrivningar enl plan			506 000		506 000	
8410	Räntekostnader			79 500		79 500	
8999	Årets resultat			64 021		64 021	

Förar- enhetens kontor för prov

Borås

Eskilstuna

Falun

Gävle

Göteborg

Halmstad

Helsingborg

Jönköping

Kalmar

Karlskrona

Karlstad

Kristianstad

Linköping

Luleå

Malmö

Skellefteå

Skövde

Stockholm

Sundsvall

Umeå

Uppsala

Visby

Vänersborg

Västerås

Växjö

Örebro

Örnsköldsvik

Östersund

För mer information

ORGANISATION	WEBBPLATS	TELEFON
Länsstyrelsen Ansökan om trafiktillstånd	www.lst.se	
Vägverket Vägverkets föreskrifter	www.vv.se	0771-119 119
Svenska Bussbranschens Riksförbund	www.bussbranschen.se	08-462 06 50
Svenska Taxiförbundet	www.taxiforbundet.se	08-566 216 60
Sveriges Åkeriföretag	www.akeri.se	08-753 54 00
Taxiägarnas Riksförbund		0302-174 05

För tidsbokning och information 0771-119 119

*Vill du beställa aktuella föreskrifter eller fler exemplar
av denna broschyr kan du göra det på
[www.vv.se/Publikationer & broschyrer](http://www.vv.se/Publikationer&broschyler)*

*Du är också välkommen att ringa eller faxa in din beställning.
Tel 0243-755 00, fax 0243-755 50.*

781 87 Borlänge

www.vv.se vagverket@vv.se

Telefon 0771-119 119. Texttelefon 0243-750 90. Fax 0243-758 25.

Vägverket